

Jacobus Hendrikus 'Koos' Speenhoff

(Kralingen, 23 oktober 1869 – Den Haag, 3 maart 1945)

Hij was een Nederlandse dichter-zanger, illustrator en kunstschilder. Voor de Nederlandse kleinkunst heeft hij een pioniersrol vervuld. In 1968 was Speenhoff één van de vier bekende namen uit de begintijd van het cabaret die de revue passeerden in het vierluik *Namen die je nooit vergeet* dat gepresenteerd werd door Wim Ibo.

Zijn bekendste liedjes zijn "*Het broekje van Jantje*", "*Brief van een moeder aan haar zoon die in de nor zit*" en "*De schutterij*" ("*Daar komen de schutters*").

In tegenstelling tot wat velen denken heeft Speenhoff zichzelf nooit Koos Speenhoff laten noemen. Deze voornaam is hem in de volksmond toegedicht.

Speenhoff werd in Kralingen geboren als zoon van de ongehuwde Magdalena de Jager. Zijn moeder, katholiek en van eenvoudige komaf, trouwde bijna drie jaar na zijn geboorte op 12 juli 1872 met de Rotterdamse protestantse zakenman Jacob Speenhoff. Haar beide kinderen verkregen bij dit huwelijk de naam Speenhoff. Zijn vader begon een bedrijf, dat isolatiemateriaal produceerde voor stoommachines, in Krimpen aan de Lek. In deze plaats groeide Speenhoff op, bezocht er de lagere school en vervolgens de HBS in Rotterdam.

Na een korte periode bij de marine - die hij vanwege een ongeval verliet - trad Speenhoff bij zijn vader in dienst als vertegenwoordiger. Hoewel hij in die hoedanigheid half Europa door mocht reizen, verveelde het vak hem al snel. Omstreeks 1895 verruilde hij Krimpen aan de Lek voor het mondainere Rotterdam om daar het leven van bohémien te leiden. Uiteindelijk probeerde hij van zijn hobby, het schrijven van versjes en liedjes, zijn beroep te maken. Zijn grote doorbraak kwam in 1902 toen hij in de Tivoli Schouwburg te Rotterdam bij een matineevoorstelling van 't Vrije Tooneel werd geplaatst om het programma te vullen.

1892 werd hij lid van de Rotterdamse schilderclub De Vrije Kunst, regisseur en rekwisieten en schreef verhalen in het weelblad "De Ware Jacob"

1895 verhuisd hij naar Rotterdam

1902 debuteert in 't Vrije Tooneel, Tivoli Schouwburg in Rotterdam

1900-1913 5 liedjesbundels uitgebracht

1905 trouwde hij met Césarina Prinz, trad ook op als duo "Koos en Cees"

1915-1920 14 opnamen van liedjes

1923 schreef hij een liedje voor de Gymvereniging Sparta, Krimpen aan de Lek ter ere van 20 jarig bestaan.

1930 optreden in Indië

1939 optreden in Krimpen aan de Lek in zaal Namen voor ingekwartierde militairen

1945 3 maart omgekomen bij een Engels bombardement Bezuiden Hout in Den Haag

1963 is zijn ouderlijk huis in Krimpen aan de Lek gesloopt

Er staat een standbeeld in de Oude Binnenweg, Rotterdam.

In Krimpen aan de Lek is er een Speenhoffstraat.

Luister naar zijn muziek:

Optreden van Koos en zijn dochter Cees Speenhoff ter gelegenheid van hun veertigjarige jubileum 1939 als dichterszangers met de liederen: "Een brief van een moeder aan haar zoon die in de gevangenis zit", "Het broekje van Jantje" en een lied van de Rotterdamse Schutterij "Daar komen de Schutters".

Moeders brief: geschreven door Koos Speenhoff in 1903
Zang: 1933

J.H. Speenhoff - Afscheidsbrief Van Een Leelijk Meisje

Koos Speenhoff - Pietlut - 1923